

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 18.08.2020

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO); "hububatta spekülative kaynaklı fiyat artışlarının gıda enflasyonunu tetikleyici etkilerini önlemek ve hububatta fiyat stokçuluğunu engellemek" gerekçesi ile 500 bin ton buğday ile 60 bin ton arpa ithalatı için 25 Ağustos 2020 tarihinde ihaleye çıkacağını duyurmuştur.

16 Ocak 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile TMO'ya 1 milyon ton buğday ve mahlut, 700 bin ton arpa ithalat yetkisi verilmiştir. Bu kararın ardından 15 Aralık 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan yeni Cumhurbaşkanlığı Kararı ile buğday ve mahlut ithalat yetkisi 1 milyon tondan 1 milyon 500 bin tona çıkarılmıştır.

TMO, Resmi Gazete'de 18 Nisan 2020 tarihinde yayımlanan "Hububat ve Bakliyat İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı'nın ardından "Türkiye'de hububat ithalatında uygulanan gümrük vergilerinin sıfırlandığı ve TMO'ya yeni ithalat yetkileri verildiği" şeklinde haberler çıkmıştır. Bu haberlerin üzerine açıklama yapan TMO, "Stoklarında piyasalarda istikrarı sağlayacak miktarda ürün bulunduğu ve yaklaşan hasat dönemi de dikkate alındığında hububat piyasalarında arz yönüyle herhangi bir sıkıntının olmadığı" vurgusunu yapmıştır.

Ancak, buğday ve arpada yaşanan stok sıkıntısı, TMO'nun açıklamalarını tekzip etmiştir. TMO'nun 2020 Ocak ayında 650 bin ton buğday, Şubat ayında 300 bin ton buğday ve 25 bin ton arpa ile Mart ayında 175 bin ton buğday ithalat ihalesi gerçekleştirmesinin ardından 25 Ağustos 2020 tarihinde de 500 bin ton buğday ve 60 bin ton arpa ithalat ihalesine çıkacak olması, yaşanan sıkıntıyı bütün boyutlarıyla ortaya koymaktadır.

Yaşanan arz sıkıntısına rağmen, buğday ekim alanları daralmaya devam etmektedir. 2015 yılında 78.6 milyon dekada buğday ekimi yapılırken, 2019 yılında bu rakam 68.5 milyon dekara gerilemiştir.

2015 yılında 22.6 milyon ton olan buğday üretimin 2019 yılında 19 milyon tona gerilediği görülmektedir.

Buğday ekim alanları darılırken verim de düşmektedir. Buğday verimi 2015 yılında 287 kg/dekar iken, bu oran 2019 yılında 278 kg/dekara gerilemiştir.

2020 yılı TÜİK I. tahmininde buğday üretiminin 2019 sezonuna göre yüzde 7,9'luk artışla 20,5 milyon ton olacağı öngörülmüştür. Türkiye genelinde hububat hasadı neredeyse tamamlanmış olup TMO alımları geçen yılın altında kalmıştır. Üreticinin, tüccarın, stokçuların elinde ne kadar buğday olduğu da halen belirsizliğini korumaktadır.

Bu bağlamda;

1. 2015/16 sezonunda buğday ve mamul madde karşılığı olarak 4,8 milyon ton olan ithalat, 2016/17 sezonunda 5,8 milyon ton, 2017/18 sezonunda 9,8 milyon ton, 2018/19 sezonunda 10.3 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İthal buğdayların neredeyse tamamı un, makarna ve irmik üretiminde kullanılmakta, bunların bir bölümü ihraç edilmekte ve iç piyasada değerlendirilmemektedir. 2020 yılında da bu ithalat anlayışını sürdürerek, Türkiye'nin gıda güvenliğini tehlikeye mi atacaksınız?
2. TMO'nun, "yurtta hububat fiyatlarının üreticiler yönünden normalin altına düşmesini ve tüketici aleyhine anormal derecede yükselmesini önlemek, bu ürünlerin piyasasını düzenleyici tedbirler almak" şeklinde görev tanımı bulunmaktadır.

TMO'nun bu görevini bir yana bırakarak, üretimin devamlılığı için çiftçiye desteklemek yerine piyasayı sürekli ithalat ile düzenlemeye çalışması; asli görevini yapmadığını göstermektedir. TMO'nun asli görevini yerine getirmesini sağlayacak önlemleri alarak, ithalat politikasından vazgeçecek misiniz?

3. Tarım ve Orman Bakanlığı olarak; çiftçinin girdi maliyetlerini azaltmak, uygun kredi koşulları sağlamak, çiftçi kârını gözetken taban fiyatları açıklamak ve yeterli alım yapmak, çiftçi desteklemelerini arttırmak ve zamanında ödeyerek buğday dahil tahıl üretim alanı, verim ve üretim miktarını arttıracak politikalar uygulayacak mısınız?
4. Bir süt üreticisinin para kazanabilmesi için 1 litre sütle 1.3 kilogram yem alması gerekmektedir. Dünyada hayvancılık yapanların geçinebilmeleri için bu oran 1.3 süt-yem paritesi olarak belirlenmiştir. Türkiye'de süt-yem paritesi bozulmuştur. Yem fiyatları, altın fiyatları gibi arttıkça artmaktadır. Yemin kilosu 2 TL'ye dayanmıştır. Nisan 2020'de bu fiyat, 1.3'tür. Yem sürekli zamlanırken, süt fiyatları sabittir. Üretici, artık bu zararı karşılayamaz hale gelmiş ve süt ineklerini kesime göndermeye başlamıştır. Türkiye'nin süt arzını tehlikeye sokan bu sorunu çözecek misiniz? Çiğ süt referans fiyatını, üreticinin yaşadığı sıkıntıyı önleyecek düzeye getirecek adımları atacak mısınız? Gıda Komitesi'ni bu yönde toplayacak mısınız? Çiğ süt destekleme primini arttıracak mısınız?
5. 2020 yılı Ocak ayından bu zamana kadar ne kadar hububat ithalatı yapılmıştır?